

Věda – cíle

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2010](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2010](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 28. 12. 2010
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 28. 12. 2010

Věda – cíle

Od časů dávného Řecka se traduje pojetí vědy (vědění, epistémé) jako něčeho, co nemá další účel ani cíl než odpovědět na otázky člověka, který byl jím údivem. Není ještě zcela zapomenuta doba, kdy se vědění (a poznávání) k nějakému praktickému využití považovalo za cosi méně důstojného. Mělo to ovšem v praxi jeden neblahý důsledek: protože si vědci dost důsledně nekladli otázku, k čemu vlastně je to jejich poznávání a úsilí o vědění, a protože právě k tomu, aby dál mohli stále nové věci poznávat, potřebují nové a nové prostředky, velmi často krajně nákladné, nechali se opětovně svádět k tomu, aby se přizpůsobovali požadavkům vlád a států a dnes velkých, dokonce nadnárodních firem, od nichž jediných ty nákladné prostředky mohou dostat. A pak se jim musí nějak odvděčit. Odtud také kritika některých „vědeckých“ podniků, jejichž cílem bylo dospět k výsledkům, jejichž význam může být nicotný a o něž takřka nikdo nemá zájem. Takovým kritickým hlasům je možno rozumět, ale nesmíme je přeceňovat. Vědci sami by měli svědomitě rozhodovat, které cesty vědeckého bádání za to stojí, a měli by to nejen sobě, ale také veřejnosti říkat a odůvodňovat. Jakmile to přenechají jiným, dostanou se do takové závislosti, že ze své vědy nechají udělat pouhou „techniku“.

(Písek, 101228-1.)